

91Q0 *Górskie reliktowe laski sosnowe (*Erico-Pinion*)

W skład siedliska wchodzi następujące podtypy objęte monitoringiem:

W regionie kontynentalnym

Brak

W regionie alpejskim

- 91Q0 -1 Reliktowe laski sosnowe w Pieninach
- 91Q0-2 Reliktowe laski sosnowe w Tatrach

Liczba i lokalizacja powierzchni monitoringowych

W ramach prac nad monitoringiem podstawowym w 2006 roku, przeprowadzono badania terenowe:

WYNIKI MONITORINGU

- w regionie alpejskim - prace na 11 stanowiskach, w 2 obszarach Natura 2000, przez 3 specjalistów w miesiącach: wrzesień-październik 2006.

Rozmieszczenie powierzchni odpowiada rozmieszczeniu siedliska w całym naturalnym zasięgu jego występowania w Polsce. Jedyne miejsce, z którego siedlisko było podawane, poza tymi obszarami, to rez. Przełom Białki pod Krempachami (obszar Dolina Białki), w Pienińskim Pasie Skałkowym, ale występuje tu na bardzo małej powierzchni i nie ma istotnego znaczenia dla ochrony tego siedliska w skali kraju.

W roku 2008 prowadzono badania jednego podtypu siedliska przyrodniczego 91Q0:

W regionie alpejskim:

- 91Q0-1 Reliktowe lasy sosnowe w Pieninach
- 91Q0-2 Reliktowe lasy sosnowe w Tatrach;

Badania terenowe prowadzili 2 eksperci, na 4 stanowiskach w 2 obszarach. W bieżącym roku prowadzono jedynie monitoring szczegółowy na wybranych stanowiskach badanych w roku 2006 w monitoringu podstawowym.

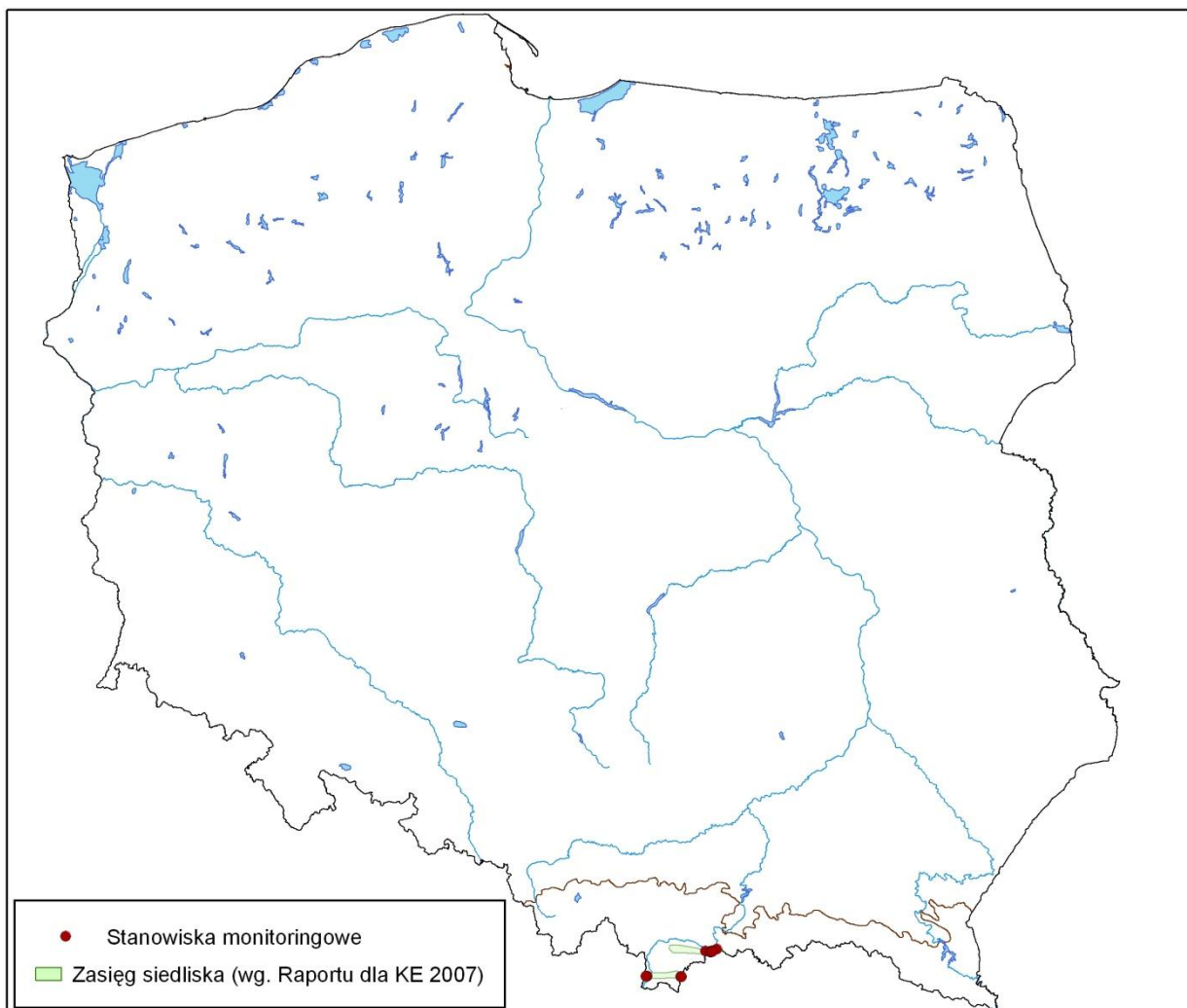
Monitoring szczegółowy wykonano:

- w regionie alpejskim, w obszarze (Tatry), na 2 stanowiskach:
 - Koryciska Wielkie (Joanna Perzanowska);
 - Skałka nad Łysą Polaną (Joanna Perzanowska);

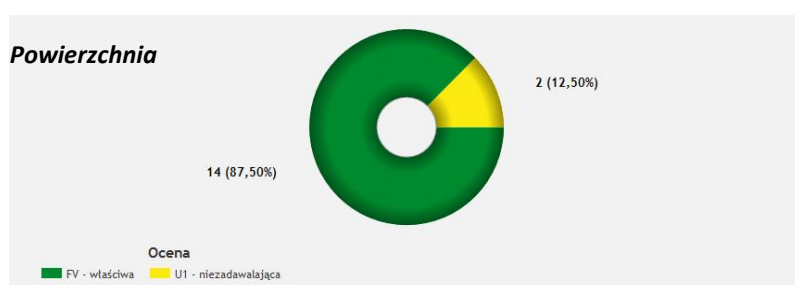
oraz w obszarze Pieniny na 2 stanowiskach:

- Macelowa Góra (Grzegorz Voncina)
- Czerwone Skałki (Grzegorz Voncina)

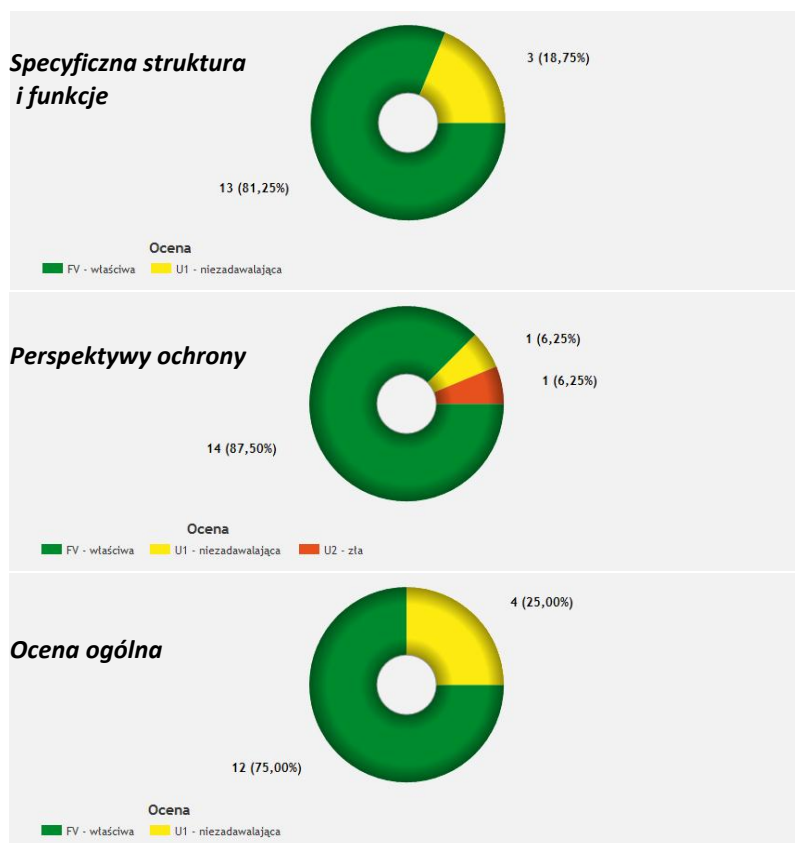
WYNIKI MONITORINGU

Uwagi o rozmieszczeniu i wyborze powierzchni badawczych

Rozmieszczenie monitorowanych stanowisk obejmuje 2 główne miejsca występowania podtypu tego siedliska w Tatrach i Pieninach. Wyniki mają służyć określeniu stanu wyjściowego siedliska, do porównań z badaniami, w przyszłym okresie monitoringowym.

Wyniki**REGION ALPEJSKI**

WYNIKI MONITORINGU

Wynik ogólny i reprezentatywność badań terenowych:

Dotychczasowa ocena: **FV (FV, FV, FV)**. Liczba badanych stanowisk jest **wystarczająca**, by podać reprezentatywne wyniki dla regionu biogeograficznego. Wstępna ocena ogólna: **FV (FV, FV, FV)**. Najgorzej oceniano parametr „specyficzna struktura i funkcja”. Badane stanowiska są na ogół bardzo dobrze zachowane – ze względu na położenie – w granicach Tatrzańskiego oraz Pienińskiego Parku Narodowego. Reliktowe sośniny zajmują miejsc skaliste, trudno dostępne, co w naturalny sposób broni je przed ingerencją człowieka. Jedynie w jednym przypadku stwierdzono przecinanie płatu siedliska przez drózkę wykorzystywaną dosyć często przez straż graniczną. Spośród wskaźników specyficznej struktury i funkcji najgorzej oceniano: obecność hydrofitów, obecność ramienic, przezroczystość wody, zasilanie wodami słonymi, strefa przybrzeżna

Główne zagrożenia: potencjalnie – zniszczenie mechaniczne przez wydeptywanie

Wskazania ochronne: wskazane jest utrzymanie obecnej ochrony biernej

MONITORING PODSTAWOWY

Wskaźnik	Obszar i liczba stanowisk		Suma ocen
	Pieniny	Tatry	
	7	4	
1. Powierzchnia siedliska w obszarze	FV	FV	FV – 2
2. Specyficzna struktura i funkcje w tym:	FV	FV	FV – 2
a) Gatunki charakterystyczne:	FV	FV	FV – 2
b) Gatunki ekspansywne i inwazyjne.	FV	FV	FV – 2
c) Struktura wiekowa drzewostanu	FV	FV	FV – 2
f) Gatunki obce w drzewostanie	FV	FV	FV – 2
e) Naturalne odnowienie drzewostanu	FV	FV	FV – 2
f) Pozyskanie drewna i inne przekształcenia związane z użytkowaniem	FV	FV	FV – 2
g) Gatunki ciepłolubne w runie	FV	FV	FV – 2

WYNIKI MONITORINGU

h) Zniszczenia mechaniczne	FV	FV	FV – 2
Perspektywy ochrony	FV	FV	FV – 2
Ocena ogólna	FV	FV	FV – 2

MONITORING SZCZEGÓŁOWY

Parametr/wskaźnik	Tatry		Pieniny		Suma
1. Specyficzna struktura i funkcje	Koryciska Wlk.	Skałka nad Łysą Polaną	Macelowa Góra	Czerwone Skałki	
Powierzchnia siedliska w obszarze	FV	FV	FV	FV	FV - 4
Specyficzna struktura i funkcje w tym:	FV	FV	FV	FV	FV - 4
Gatunki charakterystyczne:	FV	FV	FV	FV	FV - 4
Gatunki ekspansywne i inwazyjne.	FV	FV	FV	FV	FV - 4
Struktura wiekowa drzewostanu	FV	FV	FV	FV	FV - 4
Gatunki obce w drzewostanie	FV	FV	FV	FV	FV - 4
Naturalne odnowienie drzewostanu	FV	FV	FV	FV	FV - 4
Pozyskanie drewna i inne przekształcenia związane z użytkowaniem	FV	FV	FV	FV	FV - 4
Gatunki ciepłolubne w runie	FV	FV	FV	FV	FV - 4
Zniszczenia mechaniczne	FV	FV	FV	FV	FV - 4
Perspektywy ochrony	FV	FV	FV	FV	FV - 4
Ocena ogólna	FV	FV	FV	FV	FV - 4

Analiza wyników - ocena stanu zachowania siedliska w kraju (w badanych obszarach)

Ogólny opis

Reliktowe laski sosnowe należą do zbiorowisk albo stosunkowo słabo zmienionych przez gospodarkę człowieka, albo też powstały spontanicznie w miejscach utworzonych wskutek różnego typu procesów naturalnych (piarzyska, osuwiska, półki i obrywy skalne) i antropogenicznych (wycinka drzew na stromych stokach, dawna gospodarka pasterska etc.). Z uwagi na specyficzne warunki siedliskowe, w jakich się rozwijają zajmowane przez nie tereny są mało atrakcyjne dla gospodarki człowieka i tylko w nielicznych płatach należałoby spodziewać się ingerencji, głównie związanych z gospodarką leśną. Większość z płatów siedliska leży na terenie parków narodowych, głównie w strefie ochrony ścisłej, znajdują się więc poza możliwymi wpływami działań gospodarczych i nie są zagrożone z tego tytułu.

W ocenie globalnej siedlisko uzyskało w obu obszarach (w Pieninach i Tatrach) ocenę doskonałą (FV). Żadne ze stanowisk nie zostało ocenione na niezadawalający (U1), lubzły (U2) w ocenie globalnej. Jedynie pojedynczy płat w Pieninach, uzyskał w monitoringu podstawowym na terenie obszaru oceny niższe (U1) – był to niewielki płat siedliska, o nietypowym składzie drzewostanu, pod presją ludzką spowodowaną sąsiedztwem infrastruktury drogowej i z udziałem podsadzonych modrzewi.

Rozmieszczenie w Tatrach i Pieninach

Siedlisko w obszarze Tatry występuje głównie w górnych partiach zboczy wąwozów Wielkich Korycisk i szczytowych partiach oraz na eksponowanych na SW ścianach Skałki nad Łysą Polaną. W Pieninach występuje w rozproszeniu głównie na skałach nad Dunajcem, w południowej części obszaru. Największe płaty tego siedliska to Macelowa Góra, czerwone Skałki, Czertezik. We wszystkich wymienionych stanowiskach zlokalizowano badania monitoringowe, monitoringu szczegółowego w 2008 roku.

Uwagi metodyczne do badań terenowych

W trakcie prac terenowych prowadzonych w bieżącym roku, określono tzw. „stan zerowy”, a więc wyjściowy dla obserwacji monitoringowych w przyszłości i dokonano oceny stanu zachowania siedliska w 2 obszarach. Został on oceniony (ocena ogólna) na FV, ze względu na stabilny stan siedliska i brak widocznych oznak procesu sukcesji, lub innych, potencjalnie zagrażających siedlisku.

Główne zagrożenia

Wyniki tegorocznego monitoringu wskazują, że zasadniczo nie obserwujemy zagrożeń tego siedliska na naturalnych stanowiskach. Jest ono dość stabilne i pozostawione samo sobie prawdopodobnie będzie utrzymywało się w niezmienionym stanie.

Badane stanowiska są położone jest na terenie obszarów chronionych – parków narodowych, a dodatkowo objętych siecią Natura 2000. Wstrzymanie form działalności gospodarczej w rejonie gdzie znajduje się siedlisko, a dodatkowo specyficzna lokalizacja jego płatów zapewniają stabilność i zmniejszają prawdopodobieństwo wystąpienia zagrożeń.

Wymogi ochronne

Siedlisko, mimo że należy do rzadko występujących, i zajmuje niewielkie powierzchnie, nie jest zagrożone, nie wymaga też wprowadzenia zabiegów ochrony czynnej. Najwłaściwszą formą jego ochrony jest ochrona bierna. Także reżim ochronny w obu Parkach Narodowych gwarantuje utrzymanie siedliska we właściwym stanie ochrony, gdyż większość płatów znajduje się w strefie ochrony ścisłej. Pozostałe są niedostępne, ze względu na warunki naturalne miejsc w których występuje.

Ocena stanu zagrożeń i czynników wpływających na stan siedliska

Kod i rodzaj oddziaływania	Obszar i liczba stanowisk	
	Tatry	Pieniny
	2	2
501 - szlaki piesze	C(0)	C(0)
502 – drogi i szosy	C (0)	-
720 – wydeptywanie	C (-)	-
870 – zbiorniki zaporowe	-	C(?)
900 – erozja	C (+)	C (+)
920 – wysychanie	C (+)	C (+)

Syntetyczny opis oddziaływań

Siedlisko jest stabilne, odporne na czynniki biotyczne, a zasadniczo pozbawione presji ludzkiej. Spośród tych czynników mogących mieć wpływ na stan siedliska, zaobserwowano kilka występujących, choć o niewielkim natężeniu i w odniesieniu tylko do niektórych stanowisk. Jedyne, które może mieć znaczenie w przyszłości i było zauważone bezpośrednio w płatach siedliska, to:

- oddziaływanie szlaków pieszych i turystyki pieszej, z reguły mało intensywne jednak mogące mieć ew. wpływ na synantropizację i eutrofizację siedliska.

Ponadto, pewien wpływ mogą mieć:

- oddziaływanie dróg i szos, wpływających na zawlekanie gatunków obcych, zanieczyszczenia atmosferyczne
- przyszłe oddziaływanie (związane z pośrednim wpływem na siedlisko) zbiornika zaporowego w Czorsztynie
- oddziaływanie gospodarki leśnej, (usuwanie martwych drzew, ew. próby zalesień) które z minimalnym natężeniem zaobserwowano na niektórych stanowiskach w obszarze.